

Skipulagsstofnun
Jakob Gunnarsson
Borgartún 7b
105 REYKJAVÍK

Garðabær, 2. nóvember 2023
Málsnúmer: 202310-0002
OKV, RTh, LA

Efni: Umsögn um breytingar á Blöndulínu 3, tilkynning framkvæmda

Vísað er í tölvubréf úr Skipulagsgátt, dags. 2. október 2023, þar sem Skipulagsstofnun óskar eftir umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands vegna tilkynningar um breytingar á Blöndulínu 3 og fyrirspurn um matsskyldu.

Við endanlega hönnun á leið Blöndulínu 3 í Skagafirði eru gerðar sjö breytingar á legu línunnar frá umhverfismati. Þessir staðir eru:

- við Mælifell
- við Brúnastaði 1 & 2
- Línuleið yfir í Kiðaskarð í Húnabyggð.
- Línuleið yfir Héraðsvötn í Skagafirði.
- Línuleið í landi Geirhildargarða í Hörgársveit. (Innan rannsóknarbeltis).
- Línuleið í landi Þverár í Öxnadal í Hörgársveit.
- Línuleið hjá Ásláksstöðum í Hörgársveit. (Innan rannsóknarbeltis).

Línubreytingar við Mælifell og Brúnastaði víkja mest af leið, en við hina fimm staðina felast breytingar að mestu leyti í tilfærslu innan eða í nálægð við rannsóknabeltið sem unnið var út frá í umhverfismatinu.

Náttúrufræðistofnun hefur kynnt sér tilkynningu varðandi breytingar á Blöndulínu 3 og vill koma eftirfarandi ábendingum á framfæri.

Mælifell

Línuleið í umhverfismati og breytt línuleið liggja báðar um votlendissvæðið í Selflóa undir Mælifelli. Breytt línuleið liggur áfram um Selflóa. Á því svæði væri æskilegt að hlífa votlendi sem mest við raski og staðsetja spennistöð, slóða og mastrastæði frekar á þurrari svæðum eftir því sem hægt er. Einhverjir votlendisslakkar eru norður undir Mælifelli þar sem breytt línuleið er fyrirhuguð sem væri einnig æskilegt að hlífa við raski. Á því svæði er þó töluvert um rofið land og mela.

Forsendur fyrir færslu: verkhönnun.

Brúnastaðir

Færsla á línuleið felur í sér að línun fer yfir lítið raskað votlendi og graslendi við Svartá og raskað votlendi vestan og norðan túna milli Brúnastaða 3 og Hafgrímsstaða. Þá er votlendi austan Brúnastaða 3 undir hliðraðri línuleið. Náttúrufræðistofnun telur líklegt að með færslu á línuleiðinni verði meira rask á votlendi en með útfærslunni sem kom fram í umhverfismati.

Þessi færsla er því á kostnað náttúrulegra vistgerða til að hlífa ræktarlandi. Breytingin er þó ólíkleg til að hafa áhrif á lokaniðurstöðu mats.

Forsendur fyrir færslu: óskir landeigenda

Kiðaskarð í Húnabyggð

Hliðrun á línuleið fer um svæði sem er mjög sambærilegt því sem lá fyrir í umhverfismati. Báðar útfærslur fara yfir mjög lítið raskað votlendissvæði á heiðinni en þar finnast vistgerðir með mjög hátt verndargildi. Hliðrunin færir línuna nokkru nær kjarna votlendissvæðisins sem er samfelldast norður af línunni. Náttúrufræðistofnun telur að tilfærsla á línuleið mun að líkindum valda sambærilegum umhverfisáhrifum og sú leið sem var valin í upphafi og bendir á að huga þarf að legu slóða og mastrastæða til að lágmarka rask á votlendi.

Forsendur fyrir færslu: ásýnd og rekstur.

Héraðsvötn í Skagafirði

Færslan fer um áþekkt land og línuleið MÁU, m.a. um votlendi sem nokkuð hefur verið raskað með framræslu. Austan Héraðsvatna eru misgrónir áraurar í bland við vistgerðir sem taka við af auravist þegar gróðurframvindu fleytir fram.

Forsendur fyrir færslu: óskir landeigenda.

Geirhildargarðar í Hörgársveit

Færslan er innan 150 m beltis og því ekki gerðar athugasemdir við breytingar. Línuleiðin hefur færst til áður og því er vistgerðakort samsett úr tveimur ólíkum gagnasettum.

Norðan við Geirhildargarða fer línuleiðin um áhugaverð landform og lágmarka þarf rask á því svæði.

Forsendur fyrir færslu: óskir landeigenda.

Þverá í Öxnadal

Tilfærslan er fremur lítil en liggur ofar í hlíðinni en línuleið MÁU. Hlíðarnar eru að mestu grónar mólendisvistgerðum með votlendi í kvosum og slökkum en færslan fer um áþekkt land og sambærilegt við línuleið umhverfismatsins. Línuleiðin liggur yfir jaðar á berghlaupi sem tilheyrir sama berghlaupi og er innan fólkvangsins Hólahóla. Þörf er að vernda berghlaupið allt sem eina landslagsheild vegna stórbrotinna landforma. Lágmarka þarf allt rask innan línuleiðarinnar og hlífa landformum.

Forsenda færslu: óskir landeigenda.

Ásláksstaðir í Hörgársveit

Færslan er innan 150 m beltis og því ekki gerðar athugasemdir við breytingar. Þó má benda á að með breytingunni fer línuleiðin yfir sýnu meira votlendi en fyrri útfærsla.

Forsendur fyrir færslu: óskir landeigenda.

Náttúrufræðistofnun vill taka fram að gróðurúttekt stofnunarinnar við Blöndulínu 3 hefur miðað við 150 m jaðarsvæði. Að baki liggja bæði uppfærð gróðurkort frá fyrra umhverfismati og vistgerðakort sem eru í grunninn nokkuð ólík gögn. Í gegnum vinnuferlið hafa línuleiðir breyst og hnikast til sem hefur flækt vinnu við endurskoðun vistgerðakorts. Því þarf að hafa vissan fyrirvara á vistgerðakorti þegar valin er staðsetning á mannvirkjum, s.s. mastrastæðum og vegslóðum. Ólíklegt má telja að sjaldgæfar æðplöntutegundir finnast á færsluleggjum línunnar

en það er þó ekki er hægt að útiloka þar sem ekki var farið þar um í vettvangsúttekt við mat á umhverfisáhrifum.

Flestar breytingar á línuleiðum innan þessara sjö svæða eru vegna óska landeigenda þar sem oft er verið að hlífa túnum eða skógrækt. Náttúrufræðistofnun óskar eftir því að óröskuðu landi, votlendi og áhugaverðum landformum, verði jafnframt hlífð við raski vegna framkvæmda á línuleiðum.

Náttúrufræðistofnun telur að umræddar breytingar á Blöndulínu 3 séu ekki þess eðlis að brýn ástæða sé fyrir að vinna nýtt mat á umhverfisáhrifum.

Virðingarfyllst,

Lovisa Ásbjörnsdóttir
jarðfræðingur, Náttúruverndarsvið

